

SÍLA NADĚJE

Sníh padal pomalu, tiše, ale s urputnou vytrvalostí. Padal den, druhý, třetí. V noci sněžení na chvíli zesláblo, ale ráno se zvedl vítr a začala metelice; vydržela další dva dny. Úzké horské loučky se změnily v bílé závodní dráhy, na něž se zatím ani jeleni ani divočáci neodvážili. Zvěř se stáhla do bezpečí závětrných houštin, do hlubokých žlebů, kam vítr a sníh vnikaly – díky ohromným deštníkům smrkových korun – jen pozvolna.

Stařeček Svoboda stonal. Posedával na posteli a unaveně pohlížel do soumravné, nevlídné krajiny. „Bože, jaké tam teď musí být dopuštění? - A to jsou Vánoce!“ hlesl a rukou přejížděl vyhublou hrud'. Tam to bolelo, pod hrudní kostí cítil nebezpečnou slabost, která se pomalu šířila do nohou, ovládala ruce a vtahovala oči do hloubi lebky. „Zatracená nemoc, teď přijde, právě teď, když zvěř potřebuje lidskou pomoc!“

Teskně stočil pohled do výklenku u skříně. Na věšáčku z paroží opuštěně visela kulovnice s ústím zakrytým kloboukem. Ošoupaný dalekohled odrážel skromné světlo lampy a stejně matně se leskly nažloutlé plíšky odznaků stařečkovy parádní sukovice. „Jo, takhle si moci vyjít, naložit na sáně krmení pro zvěř, založit do krmelce a pak obejít houštiny a přečíst stopy...“

Se sněhem přichází k lidem tesknota. Ta horská – pokud včas nevyjde slunce – je ještě o něco tíživější. Zavěsí se na ni samota chalupy ve stráni, stíny smrkových houštin, a pokud sníh padá moc dlouho, i opuštěnost pasek.

Do seče před stařečkovým stavením vždycky vycházelo srnčí. Po celý rok je tam vidával: srnce vidláka a srnu se dvěma srnčaty. Třebaže v bukovém lese byl velký krmelec, postavil ve stráni na dohled od chalupy srnčímu v září malý krmeleček; na jaře a v létě nasušil sena a pod střechou chalupy opatroval svazky letniny – pečlivě a ve stínu usušené maliní a kopřivy. Nezapomněl ani na střapečky jeřabín. Poblíž krmelečku vydlabal pařez a do dutiny vložil pěkný kus kamenné soli. „To se budou mít,“ těšil se, když v listopadu zakládal první krmení. Zima však začínala nesměle, sem tam mrazíky, sněhu však padalo málo. Paseky s bohatým stolem všech chutí zůstaly zvěři odkryté, ke krmelečku zabloudila jen za solí, ostatního si ani nevšimla. „Jen počkejte,“ usmíval se stařeček, „však vám zima ukáže! Ještě přijdete a budete mít prostřeno.“

Uhodila v půli prosince. Nad horami hučely větry, mrazem praskaly stromy, lesy se přikrývaly těžkým sněhem.

Jednoho dne se stařeček rozkašlal. Nezabíral lipový čaj s medem ani směs jitrocele, mateřídoušky a dalších bylinek, které měl nasušené do zásoby. Než zeslábl, stačil do světnice nanosit hromadu dříví, dalšími poleny zarovnal chodbu. V kachlových kamnech neustále praskalo, v pokoji bylo teplo. Žil ze zásob, les ho naučil být připraven za všech okolností na dlouhé dny, kdy se k němu kvůli nepohodě z vesnice nikdo nemohl dostat.

Do stráně teď stařeček neviděl, sněhová záclona přehradila zesláblým očím výhled ke krmelečku. Hodiny se stařečkovi vlekly a mísily dny a noci s olověnou beznadějí, zavěšenou nad krajinou, dohromady.

Přistrčil hrnec s mlékem ke středu plotny a dlaní zkoušel teplotu. Nalil do hrnku, přidal ždíbec másla a pomalu upíjel. Pak vstal a došoural se předsíní ke dveřím, které oddělovaly obytnou část od chléva. Pohodil koze a králíkům sena a do korytek nalil vodu. Na zpáteční cestě vzal pár polínek; překvapilo ho, jak jsou těžká.

Sedmý den vánice utichla, těžké mraky zřejmě vypustily nahromaděné zásoby a začaly se poznenáhlu rozpouštět. Krajina zesvětlela.

Stařeček pohlédl na kalendář: „Jsou tady!“ povzdechl a vzápětí se schoulil do klubička. V prsou ho silně píchlo, zalapal po dechu. Zároveň mu na čele vyrazil pot. Popaměti nahmatal hrnek s lipovým čajem a napil se. Cítil, jak ho přemáhá slabost.

Usnul.

Když opět otevřel oči, ostrý jas ho řízl jako nůž, a tak je zase rychle zavřel. Pomalu, pomaličku pozvedával víčka.

„No néé!“ vydechl užasle a ze zvyku zajel dlaní k oblouku žeber, pod kterými lenivě bilo srdce. „Slunce, zase je tu slunce...“

Stráž – ohromná bílá plocha, lemovaná po horizontu smrkovou houštinou, se odkryla a připomínala nezvykle veliké jeviště. Bučiska na pravém boku si hrála na strašáky – a nebýt bílých krajků na větvích, vytvořila by strašidelnou kulisu mrtvého lesa. Krmeleček vyčníval nad sněhovým přívalem jen docela malý kousek. Ale stařeček věděl, že je v něm voňavé seno, svazečky maliní a v korytě pod jeslemi vysypaný pytel ovsu a hromada jeřabin. Sebral všechny síly a poklekl na posteli. Ostrými lokty se opřel o parapet. Nu, vida, pomyslel si, teď jim budou zásoby dobré. Určitě přijdou. Tak věřil tomu, že zvěř neodolá a vydá se za potravou, že přitiskl čelo ke sklu a vstřebával očima prostor s bílým chladem i slunečním příslibem; bylo mu v té chvíli nadějně i slavnostně. Přestal vnímat čas, a ten posouval slunce za stařečkovu chalupu. V okamžiku, kdy jeho paprsky rozehrály sních na horizontu do jiskřivého mihotání, se tam něco pohnulo.

Zaclonil rukou oči a snažil se rozpoznat, čemu a komu ten pohyb patří. – Marně. Slunce bilo do sněhu vši nahromaděnou energii a odražené paprsky útočily na stařečkův zesláblý zrak. Opatrně slezl z postele a došoural se pro dalekohled.

„Pááání!“ vydechl překvapeně, když mu okulár přiblížil nevědní obraz: po hrud' zabořený do kupovitého sněhu si razil strání cestu – jelen. Zvíře šlo pomalu, spíše se vlekl a od svíráku se mu valily chuchvalce páry – svědectví horečnatého dechu a námahy, s níž si paroháč razil cestu za potravou.

„Je to on, ano, určitě!“ vydechl stařeček údivem. Opřel se ramenem o zed', aby udržel dalekohled ve chvějících se rukou.

Ke krmelečku se blížil stařečkův sok z letošní říje. Prastarý jelen, kterému z kdysi slavného paroží zůstaly pouhé – i když snad metr dlouhé – špice.

„Ty dědulo, tak ty ještě žiješ? A já myslel – když ses tak pojednou ztratil – že hniješ někde v houštině...“

Musel spustit dalekohled, protože ruce jeho tíhu nevydržely. Třásly se mu vyčerpáním i – napětím. Už ho stejně nepotřeboval. Jelen se blížil, vlekl se stále kupředu; už sestoupil z hranice lesa a táhl k muldičce s krmelečkem. Před hrudí zvířete se kupila sněhová závěj, jelen ji se stále větší námahou stlačoval dolů a těžce zvedal běhy. Jeho postup byl pomalejší, jelen často odpočíval, pára od svíráku houstla. Vůně potavy však slibovala nasycení, vábila a jelen se z posledních sil pokusil zdolat zbývající metry.

Stařeček napětím téměř nedýchal. „Teď to tam všechno spořádá, srnčímu nezbude nic – a kdo znovu založí? Já se tam nevyškrábu...“

Nedomyslel.

Ve stejném okamžiku paroháč poklesl a začal se ztrácet v závěji. Nad příkrovem malou chvíli zůstala zvednutá hlava, pak jen blýskavé špice paroží, ale i ty nakonec zmizely.

Ve světnici bylo teplo, ale přesto se stařeček zachvěl, jak mu po zádech přeběhlo mrazení. Koutky úst se mu stáhly v bolestivé křeči. Bleskem prosvihla vědomím starce myšlenka, že pro krále lesa si přišla zubatá. Ne myšlenka, jistota! Bylo to neuvěřitelné, ale drsně pravdivé. Svítilo k tomu slunce, stromy stály v bezvětří zkamenělé, jako kdyby držely čestnou stráž. Všechno ovládl klid.

V jedné chvíli se kratičce znovu objevily nad příkrovem závěje hroty jeleního paroží. Téměř ve stejném okamžiku opět zmizely. Teplé tělo krále lesa se propadalo do hloubi bílého hrobu.

Tak to tedy vypadá, přepadla stařečka chmurná představa. Vstal z postele, dovlekl se ke kamnům a přiložil vrchovatě bukových polen. Vyčerpalo ho to, ale když slyšel praskání hořícího dříví, nohy jako zázrakem zesílily. Došel k umyvadlu, svlékl košili a opláchl tvář i

hrud'. Osvěžilo ho to. Ze skříně vzal čisté prádlo a převlékl se. Pak se vrátil k oknu. Sklo chladilo čelo, zdálo se mu, že horečka ustupuje. „To je pohled,“ zamumlal. „Člověka zimní krása vždycky potěší – tedy, když je zdrav. Ale ten jelen...“

V tom však nahoře, pod houštinou, prokmitla šedivá skvrnka. Jedna, druhá, třetí, čtvrtá... Po chodníku vyhrnutém jelenem se ke krmelečku spouštělo srnčí. U zhaslého krále lesa se vedoucí srna zarazila, ale pak – skok napravo, druhý, třetí – a za ní srnčata a srnec nakonec.

„Správně,“ zamumlal stařeček Svoboda, „my to do jara spolu vydržíme, na nás smrtka ještě nemá!“

Natáhl se, spokojeně zavřel oči a pomalu usínal. Ještě v polosnění ucítil závan svěžího větříku a zdálo se mu, že bzučí včely a voní rozkvetlá jíva. „Ted', o Vánocích? Co ta příroda blázní?“ zabručel. Ale pak opravdu usnul, ve spánku se trošičku usmíval, protože se opět toulal rozkvetlými stráněmi a poslouchal volání lesa.

Bylo to silné jako naděje sama...

Štěpán Neuwirth